

Historien om Herredskirke Kirke - "Projekt tag" fra 2013 til 2024

AF ULLA GOTSÆD
menighedsrådsformand for
Utterslev, Herredskirke og
Løjtofte Sogn

Herredskirke Kirke er opført i murene i den romanske periode omkring år 1100 og fik sit navn, fordi den lå midt i Lollands Nørre Herred. Kirken er nu en ensomt beliggende kirke i Utterslev-Herredskirke-Løjtofte Sogn nord for

Nakskov på Lolland. Frem til 2016 var den sognekirke for Herredskirke Sogn. I 2017 blev sognene Herredskirke, Løjtofte og Utterslev lagt sammen, da det ikke var muligt at få valgt medlemmer til menighedsrådet i såvel Herredskirke som Løjtofte sogne.

Taget på Herredskirken

Taget på kirkens nordside har ved syn været et opmærksomhedspunkt. På sydsiden er taget udskiftet i 1978. I notat fra Nationalmuseet 2019 står "uden at der dengang synes at være sket nogen myndighedsbehandling", hvilket nuværende myndigheder fra menighedsråd til stift IKKE kan tage ansvar for. Ved kirkesyn i 2013 ses – især på koret - løse tagsten på nordsiden. Menighedsrådet anmoder derfor om et tilsyn fra provstiet.

Projekt "Tag på Herredskirken" blev herefter et fast punkt på menighedsrådsmødet og en løbende dialog med provstiuvalget. I marts 2016 anmoder provstiuvalget menighedsrådet om, at der sættes en gennemgang af kirken ved arkitekt og ingeniør i gang. Konsulenternes forslag var en total omlægning af tagflader samt stabiliseringsarbejde af tagkonstruktionen.

Prisen for projektet i 2018 var estimeret til 3,2 mio. kr. I dag vil det nok være et beløb på 4,5-5 mio. kr. Bordet rundt ved det efterfølgende menighedsrådsmøde lød det: "Det må provstiet da betale". Følelserne blev virkelig sat på prøve.

Hvad kan kirkerummet ellers anvendes til?

Menighedsrådet drøftede nye forslag til anvendelse af kirkerummet. Kunne det være til udstillinger (malerier – patchwork og lignende). Overnatningsmulighed for pilgrimme? Barrieren var kirkens tilstand som taget – høj luftfugtighed samt omkostningstung opvarmning. Herredskirke Kirke bliver opvarmet af elvarme, som bliver fordelt via el-paneler under bænke og langs væggene. Der erurstyring på varme anlægget, men varmen bliver ofte tændt manuelt, da kirken er længe om at blive opvarmet. Ved energigennemgang i 2015 fandt man varme anlægget at være ca. 60 % underdimensioneret.

Der blev "sovet" rigtig mange gange på det! "Man har et standpunkt, til man tager et nyt", og det tog menighedsrådet. Med en årlig budgetramme på godt 1,9 mill.kr og en tilkendegivelse på de årlige menigheds møder om, at det er helt ude af proportioner at anvende så mange økonomiske ressourcer på en kirke, som stort set ikke anvendes.

Med menighedsrådets accept undersøgte en provst om Middelaldercentret kunne været interesseret i en middelalderkirke altså en flytning sten for sten, men de takkede pænt nej.

Møde gav større forståelse for mange kirkers udfordringer

Maj 2022 og nytiltrådt provst indbyder til møde med det formål at blive klogere på, hvad menighedsrådet gør sig af tanker om både projektet og den fremadrettede brug af Herredskirken. Stiftets biskop Marianne Gaarden afholdte netop studieorlov, og havde set på samfundsudviklingens betydning for folkekirken. Provsten opfordrede til at afvente biskoppens studieresultat. Det kan læses i biskoppens udgivelse "Urbaniseringens konsekvenser for folkekirken".

Det studie sammenholdt med, at den nye formand for Landsforeningen af Menighedsråd Anton Pihl ønskede at besøge nogle af de kirker, hvor vedligeholdelsen var udfordret af affolkning, blev skelsættende for Herredskirken. I august 23 blev der afholdt et møde ved Herredskirke Kirke med deltagere fra Landsforeningen af menighedsråd, formand for Provsteforeningen, chef for økonomi og folkekirkens bygninger i Kirkeministeriet, arkitekt og leder af projektet differentieret vedligeholdelse, biskop, stiftets kontorchef, provst, sognepræst og menighedsråd.

Menighedsrådet nævnte her, at en kontrolleret ruining af kirken kunne komme på tale og sluttede sit oplæg med: "Det vil glæde os, hvis Herredskirken kunne indgå i et – endnu ikke – afprøvet/forsøgt "nytænkende" projekt." Mødet gjorde, at deltagerne fik en større forståelse for de udfordringer, mange menighedsråd står med. Herredskirken blev efter det møde et landsdækkende samtaleemne i medierne. Flere steder omtalt som "Menighedsråd river middelalderkirke ned".

Afklaringsproces for kirkens fremtid

Ved et menigheds møde i november deltog 14 menigheder – den daværende provst og menighedsrådet. Konklusion: Vi vil ikke undvære Herredskirken, men kan godt se, at dens

Foto: Lolland-Falsters Stift

nuværende brug ikke er funktionel, så hvordan kan vi bevare den i en anden form? Vi kan godt se, at det er ikke en opgave for et menighedsråd alene.

Menighedsrådet lovede, at der ville blive afholdt et borgermøde og opfordrede de fremmødte til på det møde at komme med forslag til: ”Hvordan giver vi kirken liv?”

Som et led i en afklaringsproces for kirkens fremtid havde menighedsråd og medarbejdere i februar 2024 en 4 timers workshop med Henrik Bundgaard Nielsen fra Kirkefondet som moderator. Et emne, der blev drøftet, var: Hvilke scenarier kan vi gå med til? Hvad kan/må Herredskirke Kirke evt. bruges til i fremtiden? Eksemplet på ja-siden: Kunst og lydinstallationer, indretning af spisested, stjerneklukkert kirke og ruinkirke. På nej-siden: Supermarked, destruktive indgreb i kirkerummet og obskone formål.

Ideer til program for et bredt borgermøde for hele lokalområdet og invitation af relevante myndigheder/interessenter blev drøftet, ligesom dato og sted blev besluttet.

Borgermøde om kirkens fremtid

Tirsdag den 7. maj kl. 17-20 på den ”Den gamle Møllegård” i Horslunde mødte 88 mennesker så op for at deltage i debatten om Herredskirkens fremtid. Menighedsrådsmedlemmer andre steder fra havde tilmeldt sig, da de gav udtryk for at have den samme udfordring.

Mødet startede med et oplæg fra biskop Marianne Gaarden, som talte om de ”teologiske” tanker om kirkebygninger. Stiftets kontorchef fortalte om formalia omkring brug af kirker til andet end kirkelige formål, vedr. ændringer af kirkebygninger og evt. lukning af disse. Derefter holdt Kirkefondets generalsekretær, Henrik Bundgaard Nielsen et oplæg om, hvad har andre gjort mht. alternativ brug af kirker – både før og efter en evt. lukning, og han præsenterede de eksternt fremsendte ideer til stiftet. Det var eventcen-

ter for lokale fødevarer, kirkens bevarelse ved salg til privat fond, genbrug af bygningsdele m.m. fra kirken.

Efterfølgende fik deltagerne mulighed for at ”besøge” 3 ud af 5 grupper. Holdningerne var delte fra ”Riv den ned” til ”Perfekt til ”Dark Sky”” ved at lægge glastag på, gør nu, at menighedsrådet i samarbejde med provsti og stift har et afsæt for det videre arbejde om kirkens fremtid.

Det var med ”sommerfugle” i maven, jeg bød velkommen til mødet. ”Hvad ville menighedsrådet blive mødt med”? Som afslutning kunne jeg takke for et møde fyldt med konstruktiv dialog.

Provsti, stift og menighedsråd er her hinandens forudsætninger. Processen har været lærerig, og jeg står gerne til rådighed for erfaringsudveksling. •

Status i dag

Status i dag er at Herredskirken er lukket i perioden november til april, da den er yderst omkostningstung at varme op. Menighedsrådet har i år ansøgt om, at få kirken taget ud af gudstjenesteplanen, hvilket betyder, at kirken fra 1. april til 1. november kan anvendes til kirkelige handlinger. Menighedsrådet har ligeledes ansøgt om en reguleringsplan for kirkegården. Det betyder, at de nuværende gravstedsejere ikke har mulighed for at forlænge gravstedsbreve udover aftalte periode. Til orientering for læseren vil en nulevende ægtefælle stadig kunne stedes til hvile på det gravsted, som afdøde ægtefælle ligger. Provstiudvalget har godkendt begge ansøgninger og i forhold til reguleringsplanen har menighedsrådet sendt breve ud til gravstedsejerne.